

1942'lerde

Hıfzı Veldet Velidedeoğlu 1942 yılında *Cumhuriyet Gazetesi*'nde yazdığı 2 makalesinde bakın neler diyor. Yorumsuz olarak size iletmek istiyorum. 28 Eylül tarihli "Hukuk, Kitap, Kütüphane" isimli makalesinde; hukukun gelişmesini takip etmenin ne kadar gerekli olduğundan, kitabın bu gelişmeleri izlemedeki rolünden bahsediyor ve bir hukuk kütüphanesinin gerekliliğine şöyle değiniyor:

...

Fakat hukukta hakiki ilim yapabilmek için başkalarının görüşlerini bilmeye, başka toplumların hukuklarını az çok tanıyıp mukayeseler yapmaya ihtiyaç vardır ve bunun için de bol malzeme, bol kitap ister.

İşte bunu taktir eden ileri milletler mükemmel hukuk kütüphaneleri ve hukuk enstitüleri kurmuşlardır. Bunlarda, dünyanın her memleketinde çıkan bütün hukuki eserler hemen tam denecek derecede mevcuttur.

...

Bu kütüphanelerde çalışmak rahat ve kolaydır; memurları bilgili, sabırlı ve işin ehli insanlardır. Kataloglar tam ve sistemlidir. İncelenen bir konu hakkında o memlekette çıkmış bir kitabın orada bulunmamasına imkan yoktur.

Hakiki ilim ve etüd böyle ve bu atmosfer içinde yapılır.

Bizde ilmi etüd yapmak için kitap ve malzeme tedariki çok defa şansa, tesadüflere veya bir arkadaşın, bir bildiğin lütuf ve himmetine bağlı çok güç bir iş olduğu halde, oralarda bu iş, dediğim tarzdaki kütüphanelerle, kökünden halledilmiştir. Bizde kitap ve malzeme tedariki için binbir güçlük içinde kıvrananlar, böyle tam ve mükemmel bir hukuk kütüphanesinin eksikliğini her gün acı acı koymaktadır.

Velidedeoğlu, 7 Ekim tarihli "Büyük Bir Hukuk Kütüphanesi" isimli makalesinde; bir hukuk kütüphanesinin kuruluş çalışmalarına Türk Hukuk Kurumu tarafından başlandığını ve bundan duyduğu sevinçli anlatıyor. Kütüphanenin nasıl kurulacağını anlattıktan sonra, şöyle devam ediyor:

...

Bugün hukuk, kitap ve kütüphane mevhumları birbirine sıkı sıkıya bağlı şeylerdir. Zira hakiki manasında bir hukuk ilmi yaratmak, hakiki ve eksiksiz bir kütüphane sayesinde mümkündür.

Makalenin "Temennilerimiz" bölümü ise oldukça ilgi çekici:

...

Bizde kütüphane ve kütüphanecilik hentiz modern ve sistemli bir hale konulmamıştır. Yurdun çeşitli kütüphanelerine her yıl onbinlerce lira harcanarak kitaplar alınır, kitaplar getirilir, fakat bu kütüphanelere bilgili ve meraklı memurlar tayin edilemediği için mevcut memurlardan çoğunun rolü hala eski (Hafız-ı Kütüp) rolünü geçmez. Bu yüzden kütüphanelerimizden hakkıyla istifade imkanları azdır. Hatta kitapların fenni surette muhafaza edilebilip edilemediğini de bilemiyoruz. Kataloglar çeşit çeşittir. Bütün kütüphanelerimizdeki katalog ve kortoteks usulleri tevhit edilmemiştir. Maarif Vekaleti'nin son yıllarda bu işi büyük fedakarlıklarla ve yabancı mütehasıslar getirterek, önemle ele alması cidden şükranına değer. Bu memleketteki kütüphanecilik, yüksek tahsilli, kültürlü vatandaşların rağbet edeceği, önünde terakki yolları açık bir meslek haline getirilmesse bugünkü çalışmaların da kısır, verimsiz, hatta neticesiz kalmasından korkulur. Maaş ve mevki itibarıyla özenebilecek bir kütüphanecilik kariyerine ve en son ve iyi kütüphanecilik bilgisiyle mücehhez meraklı bir kütüphaneci zümresine çok ihtiyacımız vardır. Geçmişin ihmal ettiği nice büyük işleri başaran Cumhuriyet idaresinin bir gün bu işide kökünden halledeceği muhakkaktır. Bugünün yakın olmasını dilerim!

Türk Hukuk Kurumu'na temennimiz, "Türk Hukuk Kütüphanesi"ni kurarken kütüphaneci işini de başlangıçtan itibaren halletmesidir. Bunun içinde yapılacak her türlü fedakarlık yerinde olur. Hatta kütüphanecilik tahsili için bir veya birkaç hukuk mezununun şimdiden büyük kültür merkezlerine gönderilmesi düşünülebilir. Temeli iyi ve sağlam kurulmuş müesseselerinin hayatiyeti, aşama kudreti çok olur. Tıpkı temeli bilgili ustalar tarafından sağlam kurulan bir binada olduğu gibi! Bunun için de her şeyi önceden düşünerek planlı çalışmak, büyük örneklerden faydalanmak ve işi ehline vermek lazımdır. İşte muazzam "Türk Hukuk Kütüphanesi" kurulurken içimiz titreyerek temenni ettiğimiz bir nokta da budur.

Velidedeoğlu'nun bu iki makalesini 1942 yılı *Cumhuriyet Gazetesi*'nde ve 1975'de Bilgi Yayınevi tarafından yayınlanan "Devirden Devire 2" isimli kitabında bulabilirsiniz.

Vildan Barış Örkmez
Başkent Üniversitesi Kütüphanesi